

Hur ser du på världen, i färg eller svartvitt?

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Dalsjöskolan 4-9, 2016/2017

1. Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Denna plan innehåller en beskrivning av hur Dalsjöskolan arbetar för att motverka diskriminering och kränkande behandling. Den beskriver också våra rutiner för att upptäcka och åtgärda trakasserier och kränkningar, samt de åtgärder vi avser att genomföra under läsåret 2014/2015

Planen har tillkommit med anledning av diskrimineringslagens (2008:567) och skollagens (1985:1100) krav på planer med översikter över de åtgärder som behövs för att:

- dels främja lika rättigheter och möjligheter för de elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.
- dels förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling av elever.

Planerna, i vårt fall formulerade i en samlad plan, ska upprättas varje år och redovisa vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året.

En redovisning av hur åtgärderna har genomförts ska tas in i nästa års plan.

I lagtexterna görs följande definitioner

Diskriminering: Ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling: Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Under denna definition hamnar allt som upplevs kränkande av en elev och som inte faller under ovanstående definition eller kan kopplas till diskrimineringsgrunderna.

De sju diskrimineringsgrunderna - diskriminering p g a

- **kön** – att bli annorlunda eller orättvist behandlad på grund av sin könstillhörighet.
- **könsöverskridande identitet eller uttryck** – att bli annorlunda eller orättvist behandlad på grund av hur man uppfattar sitt kön eller hur man uttrycker sig eller uppfattas uttrycka sig i relation till kön.
- **etnisk tillhörighet** – att bli annorlunda eller orättvist behandlad på grund av sin hudfärg eller sitt etniska eller nationella ursprung.
- **religion eller annan trosuppfattning** – att bli annorlunda eller orättvist behandlad på grund av sin religion eller trosuppfattning.
- **sexuell läggning** – att bli annorlunda eller orättvist behandlad på grund av att man är homosexuell, bisexuell eller heterosexuell.
- **funktionsnedsättning** – att bli annorlunda eller orättvist behandlad för att man har varaktiga fysiska, psykiska eller intellektuella begränsningar.
- **ålder** - att bli annorlunda eller orättvist behandlad p g a ålder.

2. Vision

På Dalsjöskolan vill vi skapa ett positivt arbetsklimat där barnen känner sig engagerade och medansvariga. Vår verksamhet ska genomsyras av en grundsyn där vi utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde och där alla känner sig trygga, visar respekt och empati för varandra. Vi vill ha en skola där alla känner sig sedda och trygga. Här främjar vi barns rättigheter och möjligheter.

3. Skolans ställningstagande

På Dalsjöskolan tar ledningen och all personal avstånd från alla former av kränkande behandling. All personal har ett gemensamt ansvar i detta arbete. Varje upplevelse av kränkande behandling ska resultera i en reaktion från de vuxna. En viktig utgångspunkt är att den enskildes upplevelse av kränkningen alltid måste tas på allvar.

4. Syfte

Planen syftar till att

- främja elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.
- förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling av elever och av vuxna.

5. Ansvarsfördelning

Rektor ansvarar för

- att det bedrivs ett målinriktat arbete på skolan när det gäller att motverka diskriminering och att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.
- att personal, elever och vårdnadshavare är informerade om denna plan samt dess innebörd.
- att årligen upprätta, utvärdera och revidera planen i samverkan med personal och elever.
- att utredning görs och att åtgärder vidtas vid förekomst av diskriminering eller kränkande behandling. Detta gäller särskilt när personal har kränkt eller diskriminerat elev.

Personal ansvarar för

- att medverka vid upprättandet av planen.
- att följa och aktivt arbeta i enlighet med planen.
- att regelbundet reflektera över normer och förhållningssätt som förmedlas i undervisningen och vid övrig kontakt med eleverna. Det sker både i arbetslag och i ämneslag.
- att uppmärksamma om det förekommer diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och vidta åtgärder.

- att meddela skolledningen om man misstänker att personal agerat i strid mot lagen, ex kränkt eller diskriminerat elev/elever.
- att följa skolans rutiner för utredning och dokumentation, se bilaga.

Elever ansvarar för

- att följa skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- att påtala diskriminering och kränkande behandling, som förekommer på skolan, till klassföreståndare/mentor, lärare, elevassistent, rektor eller personal som tillhör elevhälsoteamet, t ex skolsköterska eller kurator.

Vårdnadshavare ansvarar för

- att kontakta barnets mentor eller rektor vid misstanke om att det egna barnet eller någon annans barn utsätts eller utsätter andra för trakasserier eller kränkande behandling.

Skolledning

Julio García Atterström, rektor, 0768 888725, julio.garcia.atterstrom@boras.se

Eva Janson, biträdande rektor, 0768 888701, eva.janson@boras.se

Värdegrundsgrupp

Namn	Befattning	Telefon	E-post
Anna-K Sundström	Lärare	358710	anna-karin.sundstrom@edu.boras.se
Jurate Klerfors	Lärare	358710	jurate.klefors@edu.boras.se
Mariell Larsson	Lärare	358710	mariell.larsson@edu.boras.se
Ing-Marie Fridén	Lärare	358710	ing-marie.friden@edu.boras.se
Susanne Lambertsdotter	Lärare	358710	susanne.lambertsdotter@edu.boras.se
Anna Perbring	Lärare	358710	anna.perbring@edu.boras.se
Ann Milbredt	EC fritidsg.	358757	ann.milbredt@boras.se

Elevhälsoteam

Namn	Befattning	Telefon	E-post
Vakant	Skolpsykolog	358730	vakant
Petra Weidlitz	Kurator	358705	petra.weidlitz@boras.se
Hampus Erlandsson	Kurator	358705	hampus.erlandsson@boras.se
Catharina Pernvall	Specialpedagog	0721 600768	catharina.pernvall@edu.boras.se
Ingela Andersson	Specialpedagog	0766 339207	ingela.andersson@boras.se
Anna Karlsson	Skolsköterska	358681	anna4.karlsson@boras.se
Sonja Nordgren	Skolsköterska	358681	sonja.nordgren@boras.se

6. Förväntningar

Som elev kan du förvänta dig av oss att vi...

- ... bemöter dig med respekt.
- ... bryr oss om dig.
- ... kommer att göra allt vi kan för att hjälpa dig om du råkar illa ut.
- ... kommer att ingripa mot alla former av mobbing.
- ... kommer att ingripa vid alla former av kränkande tilltal.

Vi förväntar oss av dig som elev att du...

- ... bemöter andra med respekt.
- ... använder ett vårdat språk.
- ... aldrig bidrar till att någon råkar illa ut.
- ... aldrig medverkar till någon form av skadegörelse.

Som vårdnadshavare kan du förvänta dig av oss att vi...

- ... arbetar för att ditt barn ska känna trygghet i skolan.
- ... arbetar för en lugn och trivsamt miljö.
- ... tar kontakt med dig om något särskilt händer i skolan.
- ... ingriper mot alla former av kränkningar.
- ... bryr oss om ditt barn.

Vi förväntar oss av dig som vårdnadshavare att du...

- ... meddelar skolan om du märker att ditt barn råkar illa ut.
- ... ställer upp på skolans värdegrund.
- ... deltar vid föräldramöten och utvecklingssamtal.

7. Allmänna mål och åtgärder

Mål – att göra planen känd

Alla berörda ska känna till planen för att kunna ta ansvar och bidra till att visionen förverkligas. *Ansvariga: Rektor och mentor*

Åtgärder för att nå målet

Planen finns publicerad på skolans hemsida www.boras.se/dalsjoskolan och i skolans lärplattform PingPong, aktiviteten [DS Personalrum/Dokument/Handlingsplaner och Rutiner/Handlingsplaner](#).

Planen ska delas ut till

- elever vid läsårets början.
- vårdnadshavarna i samband med utvecklingssamtal.
- anställda vid läsårets början.
- elever/anställda som börjar på skolan under pågående läsår.

I samband med FN-firandet spelar eleverna rollspel för varandra kring valda delar av planen.

Mål – att göra elever delaktiga

Eleverna ska vara aktivt medverkande genom att denna plan regelbundet tas upp på klassråd, elevråd och/eller mentorstid. Reflektioner och diskussioner ska föras tillbaka till rektor. *Ansvarig: Mentor*

Åtgärder för att nå målet

Planen diskuteras och vid behov revideras i samband med

- klass- och elevråd en gång per termin.
- värdegrundsdagarna en gång per termin.

Mål – att främja ett prosocialt beteende

Vi arbetar aktivt för att skapa ett klimat där alla känner sig sedda och trygga.

Ansvariga: All personal på skolan och Likabehandlingsgruppen

Åtgärder för att nå målet

Vi ska tidigt skapa gemenskap i nya klasser genom olika former av gruppaktiviteter. Vi genomför "klassens dag" när höstterminen börjar och i slutet av vårterminen för att lyfta värdegrundsarbetet och främja sammanhållning i klasserna. Vi genomför också skolgemensamma värdegrundsdagar, heldag eller halvdag, en gång per termin med olika teman.

Sedan ht 2010 har en grupp lärare på skolan i uppdrag att arbeta med skolans värdegrundsmål samt främjande och förebyggande insatser för hela skolan. Gruppen benämns *Likabehandlingsgruppen* och ansvarar tillsammans med rektor för en övergripande planering av arbetet samt upprättar en tidsplan för när gemensamma aktiviteter ska genomföras under läsåret. Arbetslagen bidrar vid detaljplanering och samarbetar kring innehåll och material. Gruppen medverkar i arbetet med kartläggning, uppföljning, utvärdering, analys, och revidering av plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Mål – att tidigt upptäcka och agera

Om det förekommer diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska vi upptäcka den tidigt och agera skyndsamt. Huvudmannen för skolan ska genom områdeschef informeras av rektor om varje förekomst av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. *Ansvariga: All personal på skolan*

Åtgärder för att nå målet

Dalsjöskolan har ett aktivt förhållningssätt mot diskriminering och kränkande behandling, vilket innebär att personalen regelbundet använder främst arbetslagsträffar och morgonmöten till att reflektera över de normer och värderingar som skolan förmedlar genom sin organisation och undervisning. Utrymme ska även ges för att egna normer och förhållningssätt i förhållande till elever diskuteras.

Incidentrapporter och tillbud redovisas oidentifierade till antal och typ månad för månad vid arbetsplatsträffar/morgonmöten. På samma sätt redovisas förekomst av elevärenden som rör trakasserier och kränkningar i övrigt. En kopia av varje incidentrapport skickas till Gülsen Özdenkos, områdeschef för skola i SDF Öster. Originalhandlingar arkiveras hos rektor i särskild pärm.

Värdegrundsdagar genomförs i hela skolenheten minst två dagar per termin. Under dessa dagar arbetar eleverna ämnesövergripande med fokus på värdegrundsfrågor.

Vid upptäckt av diskriminering, trakasserier eller kränkningar agerar vi utifrån rutinerna i bilaga 1.

Mål – att kartlägga förekomsten av trakasserier och utforma en handlingsplan

Skolans personal skall få information om eventuell förekomst av trakasserier, diskriminering och kränkande behandling för att kunna utforma relevanta åtgärder. *Ansvarig: Rektor och Likabehandlingsgruppen*

Åtgärder för att nå målet

Trygghet och trivsel tas regelbundet upp av mentor på mentorstid med eleverna.

Trygghet och trivsel tas upp av mentor vid utvecklingssamtal.

Trygghet och trivsel tas upp vid hälsosamtalen hos skolsköterska i år 4 och år 7.

Trygghet och trivsel tas regelbundet upp i kollegiet i samband med morgonsamling på måndagar.

Elever och personal deltar i Skolklimatundersökningen varje år. Denna undersökning kompletteras med en trygghetsenkät bland alla elever.

Trygghetsvandringar genomförs vartannat år av elevråden på skolan.

Trakasserier och kränkningar som dokumenterats under läsåret sammanställs och analyseras. Analysen ligger till grund för eventuella åtgärder i nästa läsårsplan mot diskriminering och kränkande behandling.

Planen utvärderas och revideras i mitten av vårterminen och en ny handlingsplan fastställs i juni inför nästa läsår.

8. Handlingsplan lå 16-17

De åtgärder som vidtogs läsåret 15/16, har genererat en positiv utveckling på Dalsjöskolan, enligt den utvärdering som gjorts 3 juni 2016 av likabehandlingsgruppen, <http://tinyurl.com/utvardering-likabehandling-16>. Likaså har externa aktörer iakttagit en positiv utveckling bland både personal och elever när det gäller värdegrundsfrågor.

Några åtgärder som har gett positiv effekt har varit:

- Skapandet av ett årshjul där vi efter behov belyser teman som alla elever på skolan ska arbeta med under hela läsåret.
- Dalsjöskolan har också påbörjat ett gediget kartläggningsarbete kring stress och mående.
- Den utökade mentorstiden har möjliggjort diskussioner mellan personal och elever.
- Dessutom har vi haft schemabrytande aktiviteter kring normkritik för hela skolan.

Detta är ett långsiktigt arbete som ska förnyas och förbättras utefter kartlagda behov. Förra läsårets åtgärder samt vad som framkommit i kartläggningar som gjordes, ligger till grund för årets handlingsplan.

8.1. Resultat av kartläggning

En mer detaljerad sammanställning av resultaten från likabehandlingsenkäten finns att ta del av på länken <http://tinyurl.com/likabehandlingsenkat-2016>, på Dalsjöskolans hemsida. Utifrån dessa resultat har vi i stora drag uppmärksammat följande framgångs- och utvecklingsområden:

- En hög andel elever upplever att de är trygga på Dalsjöskolan.
- En hög andel elever har iakttagit att andra kamrater blivit kränkta eller diskriminerade.
- Eleverna i åk 8 och 9 upplever hög stress.
- 1 av 4 elever är inte säkra på vart de ska vända sig om de inte mår bra.
- 1 av 4 elever är inte säkra på vart de ska vända sig om någon blir utsatt för kränkningar.
- Elever, i synnerhet åk 6, 8 och 9, tycker inte att det finns vuxna närvarande på raster.

Diskussion/analys till handlingsplan lå 16/17:

En hög andel elever har iakttagit att andra blivit kränkta eller diskriminerade. Samtidigt som en stor andel uppger att de upplever sig trygga på Dalsjöskolan. En frågeställning som ställts i analysen är om samtliga elever har tillräckliga kunskaper om likabehandlingsplanen och diskrimineringsgrunderna? Skolan bör arbeta för att eleverna ska få dessa kunskaper, men givet är också att alltid arbeta för en miljö fri från kränkningar och diskriminering.

I linje med detta har det också framkommit att en alltför hög andel är osäkra på vart de ska vända sig om någon blir utsatt för kränkningar eller diskriminering. Förra läsåret gjordes en broschyr för att belysa likabehandlingsplanen och vart man kan vända sig om man upplever sig utsatt. Det var beslutat att denna skulle delats ut till vårdnadshavare/elever vid första utvecklingssamtalet. Men enligt ovan nämnd utvärdering av årets likabehandlingsarbete har åtgärden inte varit tillräcklig.

Baserat på de två senaste årens kartläggningsarbeten har det också visat sig att Dalsjöskolans elever och personal upplever hög stress. Några åtgärder för att minska stressen har varit att se över provscheman samt hjälpa elever med studieteknik och självkänedom. Frågan är såpass komplex att åtgärder bör genomsyra alla nivåer d v s individ-, grupp- och organisationsnivå. Likaså hemmen och hur vi själva förhåller oss till stress. Finns det t ex möjlighet att stanna upp och vara nöjd med sina prestationer innan man ska ta nästa kliv? Stress är ett problem i dagens samhälle i stort.

Föräldrarådet på Dalsjöskolan önskade att man skulle kartlägga elevernas upplevelser kring vuxentätheten på skolan. Det har framkommit i kartläggningen att elever i 6:an, 8:an och 9:an upplever att det inte finns tillräckligt många vuxna närvarande på raster. Utifrån detta bör skolan se över vuxennärvaron. Om den är tillräcklig bör vi titta närmare på vad upplevelserna står för. Rastvaktar man på fel ställen? *Hur* rastvaktar man? Vad görs på rasterna och vem bestämmer det?

8.2. Åtgärder lå 16/17

1. Fortsätta att utveckla mentorstiden:

Tydliggöra uppdraget mellan mentorerna. Vem gör vad och när?

Ansvar: Rektor

Att likabehandlingsgruppen förbättrar och förnyar årshjulet efter vad som framkommer i utvärderingar, enkäter och andra undersökningar från både personal och elever.

Ansvar: Likabehandlingsgruppen

Att rektor i uppdragsdialog med personal för upp värdegrundsarbetet som ett viktigt utvecklingsområde.

Ansvar: Rektor

2. Fortsätta att motverka stress:

Regelbundet genomföra mätstickan med både elever och personalen, för att kartlägga behov kring stress, trakasserier och särbehandling på Dalsjöskolan.

Ansvar: Rektor (mätstickan hos personalen), Mentor (mätstickan hos elever)

En arbetsgrupp bildas med uppdrag att arbeta fram en plan på individ-, grupp- och organisationsnivå att motverka negativ stress.

Ansvar: Rektor

3. Ge eleverna kunskaper om likabehandlingslagen och diskrimineringsgrunderna:

Den korta varianten av likabehandlingsplanen ska delas ut på första utvecklingssamtalet av mentor till vårdnadshavare och elev.

Ansvar: Mentor

Utarbeta ett upplägg i årshjulet där mentorerna belyser och diskuterar likabehandlingsplan med diskrimineringsgrunderna i samtliga klasser.

Ansvar: Likabehandlingsgruppen

4. Möjliggöra värdegrundsdiskussioner mellan elever och personal gällande mångfald, normkritik och främlingsfientlighet:

I årshjulet ska ett tema handla om mångfald, där ett upplägg ska arbetas fram.

Ansvar: Likabehandlingsgruppen

Undervisningen kommer under två halvdagar ht 16 att schemabrytas, då en extern föreläsare berättar om sina upplevelser under andra världskriget för åk 8 och 9 samt föräldrar. Det kommer inför dessa dagar också att utarbetas ett upplägg för de lägre åldrarna som ska möjliggöra liknande diskussioner i åk 4-7.

Ansvar: Likabehandlingsgruppen

5. Drama:

Vi kommer att fortsätta med drama i samtliga klasser som ett inslag i värdegrundsarbetet och för att öka sammanhållningen i grupperna.

Ansvar: Rektor och Likabehandlingsgruppen

6. Raster:

Se över rastvaktschemat och genomföra trygghetvandringar med elever.

Ansvar: Biträdande rektor

7. Kartläggningar av behov:

En ny likabehandlingsenkät ska göras i december 2016. Dessutom fortsätter vi att kartlägga stress och mående genom mätsticka två till tre gånger per termin.

Ansvar: Likabehandlingsgruppen

8. 3. Kompetensutveckling i personalen

1. Inför lå 16-17 kommer all personal på skolan att sätta sig in i och diskutera målen och åtgärderna i denna plan under studiedagarna i augusti. Likabehandlingsgruppen kommer att presentera årshjulet att arbeta efter under mentorstid och diskutera dess innehåll med resten av kollegiet.

Ansvarig: Rektor och Likabehandlingsgrupp

2. Under ht 16 kommer all personal på skolan att få fortsatt fortbildning kring elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Elever med NPF känner sig ofta kränkta och/eller diskriminerade på grund av sin funktionsnedsättning.

Ansvarig: Rektor och extern utbildningskonsult (NAVET)

3. Under ht 16 kommer all pedagogisk personal, eleverna och föräldrarna på skolan att få utbildning kring rasism och främlingsfientlighet.

Ansvarig: Rektor och extern föreläsare (Mietek Grocher)

9. Bilagor

Bil 1. Rutin för utredning och dokumentation vid förekomst av trakasserier, kränkningar och diskriminering

Bil 2. Incidentblankett

Bil 3. Borås Stads rutin gällande rektors skyldighet att anmäla kränkande behandling till huvudmannen

Bil 4. Skolans värdegrund och ordningsregler

Bil 5. Diskussionsunderlag kring nätmobbning och kränkningar på internet

Rutin för utredningen och dokumentation vid förekomst av trakasserier, kränkningar och diskriminering

Dalsjöskolans rutin för utredning och dokumentation när skolan får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling (Skollag 1985:1100), trakasserier eller sexuella trakasserier (Diskrimineringslag 2008:567).

Det är all personals skyldighet att ingripa, när de ser att någon elev blir illa behandlad eller trakasserad.

Det är all personals skyldighet att till rektor anmäla kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier, när de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt.

Alla som arbetar på skolan skall meddela skolledningen om man misstänker att personal agerat i strid med lagen, dvs trakasserat, kränkt eller diskriminerat elev.

Rutin

Rutinen nedan ska tillämpas när lärare eller annan personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för:

- kränkande behandling,
- trakasserier på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder, eller
- sexuella trakasserier.

Utredningen ska ske skyndsamt och dokumenteras med hjälp av blankett i bil 2 och 3. Utredningen skall syfta till att få reda på kränkningens/ trakasseriernas karaktär, och ligger sedan till grund för vilken åtgärd som ska vidtas. Skolans personal ska inhämta information om händelsen. Det är viktigt att den som ansvarar för utredningen samlar så mycket information som möjligt.

Om personal skulle ha utsatt elev för kränkningar, trakasserier eller diskriminering ska rektor omgående utreda ärendet och skyndsamt se till att alla nödvändiga åtgärder vidtas.

Skolans förhållningssätt till inblandade elever och vårdnadshavare

Eleven (såväl den drabbade som den som har utsatt) ska erbjudas att ha en stödperson vid sin sida när personal/rektor utreder kränkningar, trakasserier eller sexuella trakasserier. Vid allvarligare kränkningar, trakasserier och sexuella trakasserier ska vårdnadshavare kontaktas innan samtal påbörjas och ges möjlighet att delta. Alternativ för fortsatt hantering av ärendet ska diskuteras, och elevens stödbehov med anledning av det inträffade ska utredas vid samtalet.

Den som har blivit kränkt/trakasserad - Den personal som tar det första samtalet med eleven ska alltid ta hänsyn till den utsattes upplevelse av kränkningen eller trakasserierna, och ska klart och tydligt uttrycka att skolan inte accepterar att någon av våra elever blir utsatt. Det första samtalet bör leda till klargöranden, t ex genom följande frågor:

Vad har hänt?

När?

Hur ofta?

Hur länge?

Vem/vilka är inblandade?

Hur upplever eleven händelsen?

Vad har eleven för önskemål?

Det är viktigt att informera eleven om att ett uppföljningssamtal kommer. Bestäm en ny samtalstid.

Den/de som har kränkt/trakasserat – Personal/elevens mentor tar ett första samtal med den/de som kränkt för att få dennes/deras bild av vad som har hänt. Tydliggör att han/hon måste ta ansvar för sina

handlingar och var tydlig med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar/trakasserier och att man kommer att följa upp och övervaka att kränkningarna/trakasserierna upphör. Avtala om en ny samtalstid.

Vårdnadshavare – Elevernas vårdnadshavare, till den kränkte och den/de som har kränkt, ska kontaktas och informeras samma dag som personalen får kännedom om händelsen.

Åtgärder – Målet med en åtgärd är att en trygg situation ska skapas. Åtgärden ska avhjälpa den akuta situationen och vara till grund för en långsiktig lösning.

Vid mindre grova kränkningar kan man använda sig av avtal. Hur ska den kränkte och den som kränkt förhålla sig till varandra? Avtal utformas tillsammans med berörda elever.

Grova kränkningar, trakasserier och sexuella trakasserier som har skett i samband med skolans verksamhet kan leda till att rektor gör polisanmälan och/eller anmälan till socialtjänsten.

Dokumentation och uppföljning – En första dokumentation förs på blankett i bil 2. Rektor anmäler ärendet till huvudmannen på blankett i bil 3. Det är av yttersta vikt att alla iakttagelser och samtal som sker i samband med kränkningar, trakasserier eller sexuella trakasserier dokumenteras. Tillfället när lärare eller annan personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt, utredning, åtgärd och uppföljning ska dokumenteras. Originalhandlingar i ärendet ska lämnas till rektor, som ansvarar för förvaringen av samtliga upprättade dokument i ärendet.

Lärare och annan skolpersonal – kan vända sig till rektor och skolans elevhälsoteam vid behov av stöd och vägledning i ett ärende.

Handlingsplan om personal kränker elev

Om personal skulle ha kränkt, trakasserat eller diskriminerat elev ska rektor omgående utreda och vidta nödvändiga åtgärder enligt följande rutin:

Rektor

- har samtal med berörda parter
- informerar vårdnadshavare
- kontaktar personalavdelningen
- informerar facklig organisation
- beslutar om åtgärder
- dokumenterar händelsen i blankett för incidentrapport (bil 2). Anmäler även till huvudmannen (områdeschef för skolan) på blankett i bil 3.

Incidentrapport Dalsjöskolan 4-9

Uppgiftslämnare:

Rubricering av händelsen:

Datum:

Tid:

Plats:

Inblandade elever/personal:

Vittnen:

Händelseförlopp:

Uppgiftslämnaren har pratat med

- Inblandade elever
  - Rektor Rektor har pratat med inblandad personal Rektor har lyft ärendet i EHT*
  - Klassläraren Klassläraren har informerat vårdnadshavarna
- (*): EHT står för skolans elevhälsoteam

Vilka anser att

- ärendet **inte** är ett fall av kränkande behandling, trakasserier och/eller diskriminering.
- ärendet är ett fall av kränkande behandling, trakasserier och/eller diskriminering.

Följande åtgärder kommer att vidtas (skriv även namn på vem som ska handlägga ärendet vidare):

Ärendet kommer att följas upp

Av:

Datum:

Plats:

Inblandade:

Signatur uppgiftslämnare:

Signatur handläggare:

Signatur rektor:

Datum:

Originalet arkiveras hos rektor på skolan.

Boras Stads rutin gällande rektors skyldighet att anmäla kränkande behandling till huvudmannen

Skollagen 6 kap. 10 §

*En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. **En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.** Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.*

När rektor får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, ska rektor anmäla detta till huvudmannen.

Nedanstående uppgifter fylls i digitalt och dokumentet sändes via e-post till Områdeschef. Blanketten ligger även på Ping-Pong och skolans hemsida <http://www.boras.se/dalsjoskolan>

Skola	Elevens namn
Vad har framkommit	
Datum	Har skolan påbörjat utredning Ja ☐ Nej ☐

På vår skola vill vi:

- att alla ska ta hand om varandra, lyssna på varandra och ha roligt ihop
- vara mot andra så som jag vill att andra ska vara mot mig
- visa varandra hänsyn och förstå att vi alla är olika
- vara rädda om vår miljö, dina och andras saker
- lyssna på och bry oss om vad alla vuxna säger

Trivselregler

DROGER OCH TOBAK

1. Nolltolerans när det gäller ANT (alkohol, narkotika, tobak). Om en elev innehar eller använder ANT ska lärare och föräldrar kontaktas omedelbart.

LEKTIONSTID

1. Mössa och keps är okej, men inte i matsalen och inte i Hemsjukhuset och NO-salar där det kan påverka säkerhet och hygien (undantaget slöjor av etiska skäl).
2. Mp3, mobil och Ipod får bara användas med tillåtelse från läraren.
3. Ge varandra studiero, lyssna och visa varandra respekt.
4. Vid fusk blir provet underkänt.

MATSALEN

Lunchrasten ska vara en tid för återhämtning, god mat och socialt umgänge för alla elever och vuxna på skolan. Lunchrasten är också en del av undervisningen, där vi tillsammans får möjlighet att träna på umgängesnormer som är viktiga att följa ute i samhället. I vår gemensamma matsal bär vi inte ytterkläder. Vi hänger av oss ytterkläderna på krokarna utanför eller i elevskåpet. Vi tar av oss mössor, kepsar och andra huvudbonader, med undantag av slöjor av etiska skäl. Vi går lugnt och pratar tyst med varandra vid det egna bordet. Vi använder ett gott bordsskick och lämnar bordet som vi själva vill ha det när vi kommer dit. Var och en plockar undan sin egen disk efter att ha ätit klart. Också mycket viktigt att vi håller den lunchtid som finns på schemat.

ALLERGI

1. Visa hänsyn för alla de som är allergiska.
2. Överdosa inte parfym eller hårspray, framför allt inte i omklädningsrummen.
3. INGA nötter får förekomma på skolans område.

MILJÖ

1. Vi håller skolan ren och snygg. Detta innebär att vi lägger skräp i papperskorgarna och undviker klotter eftersom det tar på skolans pengar och vi skulle kunna lägga dem på andra saker.

KONSEKVENSER

Om en elev uppträder olämpligt eller gör sig skyldig till en mindre förseelse, ska läraren uppmana eleven att ändra sitt uppförande. Om detta inte hjälper ska läraren kontakta elevens vårdnadshavare.

Läraren får visa ut en elev från klassrummet för högst den tid som återstår av lektionen eller låta eleven under uppsikt stanna i skolan högst en timme efter skoldagens slut. Om en elev fortsätter att uppträda olämpligt eller gör sig skyldig till upprepade förseelser eller en allvarligare förseelse, ska saken dels anmälas till rektor, dels föras vidare till elevvårdskonferensen. Konferensen ska efter kontakt med elevens vårdnadshavare försöka få eleven att bättra sig genom åtgärder som är anpassade efter elevens individuella förhållanden.

Vid allvarliga uppträdanden från eleven, så som misshandel, förstörelse av inventarier (ex vattenballong-/snöbollkastning inomhus eller i anslutning till skolans lokaler, spark mot dörrar och annat) eller stök i allmänna utrymmen (ex i matsalen) skickas eleven hem för resten av dagen. Vårdnadshavarna kontaktas innan.

Om en mobil visas eller används på en lektion utan lärarens tillåtelse omhändertas den direkt. Om eleven inte lämnar ifrån sig mobilen skickas eleven ut från lektionen. Läraren anmäler ogiltigt frånvaro.

Skåpen är skolans egendom. Skolan har en allmän befogenhet att kontrollera att skåpen används på det sätt som varit avsikten. Det är därför inte meningen att skåpen ska vara låsta för skolledningen. Om skolledningen anser sig ha anledning att öppna ett elevskåp ska det ske i elevens närvaro.

Diskussionsunderlag kring nätmobbning och kränkningar på internet

Nätmobbing och kränkningar på internet elever emellan förekommer dagligen både i skolan och framför allt utanför skolan. Det förekommer också att elever kränker lärare. Vi behöver därför förekomma dessa handlingar och hjälpa våra elever att hantera den enorma möjligheten som Internet innebär idag och även dess stora risker. Skolutvecklingsgruppen har med utgångspunkt i det material som Skolverket har publicerat i <http://kollakallan.skolverket.se/saker/natmobbing/> tagit fram några punkter som är tänkta att fungera som vägledning när vi diskuterar nätmobbning och kränkningar på internet med eleverna.

Hur långt sträcker sig skolans ansvar?

Det faktum att kränkningar mot elever (och lärare, vårt tillägg) ofta börjar i skolan och fortsätter efter skoldagens slut ställer frågan om skolans ansvar på sin spets. Hur långt sträcker sig egentligen skolans ansvar? Vilken skyldighet har lärare att följa upp vad eleverna gör på nätet på sin fritid? För Lars Arrhenius, Barn- och Elevombud (BEO), är det uppenbart att skolans ansvar sträcker sig långt.

- Enligt lagstiftningen har skolan ansvar att utreda och få stopp på alla kränkningar som sker inom skolans verksamhet. Om en kränkning sker på fritiden så har den ofta börjat i skolan eller så följer den med till skolan. Kränkningen har då en koppling till skolans verksamhet och då måste detta utredas.

Lars Arrhenius betonar också vikten av att skolan har ett förebyggande arbete, ett ansvar som inte enbart vilar på lärarna utan på hela skolan. Likväl som man talar om hur man behandlar varandra och pratar med varandra på skolgården så ska man också tala om hur man ska vara mot varandra på nätet.

- I det förebyggande arbetet ingår att man ska kartlägga hur det ser ut med kränkningar på skolan. Där måste skolan hitta metoder för att kunna upptäcka de kränkningar som förekommer. Man behöver också prata med eleverna om vilka sidor de är ute på och hur de hanterar varandra.

Punkter att diskutera vid ex mentorstid

- Allt bottnar i en värdegrund
Hur man förhåller sig till och behandlar andra människor bottnar i en värdegrund, säger Göran Harnesk, generalsekreterare på BRIS. Därför är det viktigt att man i skolan gemensamt skapar en värdegrund som präglar hela verksamheten och genomsyrar allt arbete. Det gäller också att skapa förutsättningar för elever att diskutera sina upplevelser på nätet. De måste själva få berätta, på sina egna villkor, om allt positivt och negativt som de är med om. Lärare och annan skolpersonal behöver också fråga elever vilken sorts hjälp och stöd som de förväntar sig av vuxna.
- Ingen skillnad mellan vanlig mobbing och nätmobbing. Eller är det?
Nätmobbingen är mycket svårare att kontrollera i tid och rum än vanlig mobbing. Den drabbade påverkas offentligt och under lång tid.
- Kommunikationen på nätet är oftast mycket aggressivare. Hur ska man stötta den drabbade?
Generellt sätt är det en aggressivare kommunikation på nätet än när de unga träffas i det

fysiska rummet. Eftersom man inte direkt kan se hur den andre reagerar, är det också enklare att fortsätta. Dessutom är umgänget på nätet närmast en vuxenfri zon, och de som råkar illa ut har sällan tillgång till någon förstående vuxen som de kan vända sig till. Väldigt viktigt att de drabbade får omedelbart stöd av närmaste omgivning, vare sig det handlar om vuxna eller barn. På Rädda Barnens hemsida anges följande tips:

- Berätta för någon vuxen om du själv eller någon annan blir utsatt. Är det grova saker bör det alltid anmälas till polisen.
- Spara hotfulla sms och e-mejl så att de kan spåras.
- Om du märker att någon blir utsatt säg ifrån och stötta den kompis. Visa att du inte ställer upp på mobbningen.
- Tänk själv efter vad det är för bilder och information du lägger ut och vad du sprider vidare. - Samma lagar gäller på nätet som i verkligheten. Alla har ett lika stort ansvar där som annars.
- Om du vill ha schyssta kompisar så måste du själv vara en – både IRL och på nätet. Om du vill ha respekt så måste du också visa respekt för andra, både IRL och på nätet.

- Skolan måste hantera och förebygga nätmobbning
Skolan anser ofta att nätmobbningen är föräldrarnas ansvar, eftersom den i hög grad äger rum på fritiden. Men nätmobbningen följer med in i skolans vardag och därmed blir den också ett problem som skolan måste kunna hantera, påpekar Lars Arrhenius (BEO).

Våra erfarenheter som pedagoger visar på att barn och ungdomar nästan alltid är öppna för att beskriva hur de känner och att diskutera sina upplevelser. De är också intresserade av att höra om andras erfarenheter och hur de har agerat för att bli kvitt sina problem.

Vi ska inte fastna i tekniken, utan istället hjälpa de unga att resonera och reflektera kring vad olika handlingar kan leda till, säger Ann Frisé, Cyberbullies. Det är också viktigt att visa dem betydelsen av att byta perspektiv och att börja fundera på hur de skulle reagera om de själva drabbades.

- Barn och ungdomar behöver vägledning och stöd
Idag mognar barn och ungdomar ofta snabbare och de har i regel större kunskaper än tidigare generationer. Men barn är barn och de kan inte alltid inse konsekvenserna av sina egna handlingar. De behöver vägledning och stöd av vuxna för att lära sig förstå och hantera sin tillvaro. Och det gäller även på nätet!

Länkar om nätmobbning

- Filmer och diskussionsmaterial om nätmobbning:
<http://nolltolerans.org/>
- Film från Micke Gunnarsson, Vår Bästa Tid Är Nu, om våra barn/ungdomar och oss, medievärlden, samhällsförändringen och framtiden:
<http://www.youtube.com/watch?v=MAhKKAppyB4>
- För dig som har blivit kränkt på nätet – så här gör du på några av de vanligaste sajterna:
<http://krankt.se/sa-haer-goer-du-pa-nagra-av-de-vanligaste-sajterna>